

Fælles om den digitale fremtid

Af Anne Marie Engtoft Larsen

Danmark er et af verdens mest digitaliserede lande. Den platform bruger vi til at præge den internationale teknologiudvikling. For det kræver samarbejde, partnerskaber og nytænkning, hvis teknologiens skyggesider skal håndteres, imens dens positive potentiale sættes fri.

Digitale teknologier og sociale medieplatforme har forbundet os på kryds og tværs som aldrig før i historien. Det betyder, at flere har adgang til viden, nye løsninger og muligheden for at påvirke samfundsudviklingen. Det gælder både herhjemme med græsrodsengagement i den lokale kommune samt i debatter om borgerforslag til Folketinget eller gennem international aktivisme og mobilisering.

Digitale teknologier har potentialet til at styrke den frie udveksling af tanker og ideer. De kan skabe inkluderende fællesskaber og sikre veloplyste, direkte og offentligt tilgængelig dialog mellem borgere og magthavere i samfundet.

I den bedste af alle verdener styrker de sociale medieplatforme med andre ord ytrings- og informationsfriheden, og gør at det bliver lettere at mobilisere borgere og civilsamfund online. Som pandemien tydeligt har vist os, gør de digitale teknologier og sociale medier også, at vi kan være produktive og sociale i form af hjemmeundervisning, hjemmearbejde, digitale indkøb og møder på trods af *lockdowns* og fysisk isolation.

Teknologiens skyggesider

Mens vi værdsætter og gør god brug af de digitale teknologiers mange muligheder, skal vi ikke være blinde overfor deres skyggesider. Igen i år har vi desværre været vidne til, at den demokratiske samtale i selv stabile demokratier udfordres af polariserende misinformation og konspirationsteorier, der bliver forstærket af sociale medieplatformes brug af ugenomsigtige algoritmer. En fælles forståelse af virkeligheden og sandheder er livsblod for demokratier, så det er selve kernen i

Anne Marie Engtoft Larsen er Danmarks Techambassadør og repræsenterer Danmark i dialogen med den globale techindustri og i globale fora om nye teknologier.

vores samfundsmodel, vi i dag ser udfordret.

Det bør være folkevalgte regeringer og den befolkning, de repræsenterer, der sætter rammerne for den teknologiske udvikling, ikke omvendt.

I værste fald overdøves de moderate og nuancerede stemmer af uforsonlige opslag på sociale medieplatforme, der skaber splid i jagten på *likes*.

De digitale teknologiers mobiliserende potentiale overskygges tilmed af en modsatrettet tendens, hvorved teknologien anvendes til at udfordre, underminere og knægte borgeres udøvelse af menneskerettighederne eller indskrænke selve rummet for demokratisk deltagelse. Udviklinger i Belarus, Myanmar og andre steder har vist, hvordan de digitale teknologier kan give autoritære kræfter nye muligheder for overvågning, adfærdskontrol og censur. Ytrings- og mediefriheden samt retten til fri forsamling online er ofte det første, der indskrænkes gennem nedlukninger af internettet og de sociale medier i forbindelse med valg, demonstrationer eller anden systemkritisk aktivitet.

Digitale teknologier må understøtte demokratiet

For mig er sagen klar: Vi skal sikre, at de digitale teknologier understøtter vores demokratiske institutioner frem for at undergrave dem. Det går ikke, at enkelte private techselskabers retningslinjer sætter rammerne for det politiske rum og den offentlige samtale.

Her er danskerne ganske enige. Kun 3 procent mener, at det bør være virksomhederne selv, der sætter retningslinjerne for ny teknologi, og generelt er tilliden til de globale techgiganter lav

ifølge en rapport fra Analyse & Tal for Udenrigsministeriet fra 2020.

Det bør være folkevalgte regeringer og den befolkning, de repræsenterer, der sætter rammerne for den teknologiske udvikling, ikke omvendt. Derfor skal vi gå i konstruktiv og resultatsøgende dialog med techindustrien for at styrke demokratiet og beskytte menneskerettigheder online.

For at sætte retning på dette arbejde, lancerede vi i februar offentligt en ny strategi for Danmarks teknologiske diplomati. Diplomatiske målsætninger bliver sjældent på denne måde lagt frem til skue, men vi mener, at for at skabe resultater som både techindustri, borgere, civilsamfund og andre regeringer skal kunne bakke op om, så kræver det, at vi spiller med åbne kort ift. vores egne strategiske prioriteter, som er:

- 1) Techgiganterne skal leve op til deres samfundsansvar og operere på fair vilkår.
- 2) De globale digitale spilleregler skal tage udgangspunkt i demokratiske værdier og menneskerettigheder.
- 3) Teknologien skal understøtte Danmarks sikkerhed og tryghed.

Særligt punktet om demokrati og menneskerettigheder online udgør kernen i en værdipolitisk kamp om at sikre rammerne for den demokratiske debat. Ja, for at sikre rammen om selve demokratiet. Ligesom kampen for et bæredygtigt klima kræver indsatser på

de fleste erhvervs- og politikområder, kræver kampen for demokrati og menneskerettigheder online det også.

Danmarks nye techstrategi viser, hvad et lille land i en stor verden har til hensigt at gøre på et af vor tids vigtigste områder. Og som et af verdens mest digitaliserede lande har Danmark en stærk platform til at præge den internationale teknologiudvikling.

Vi har dygtige virksomheder, der internationalt viser, hvordan ansvarlig teknologisk udvikling ser ud, vi er førende i offentlige digitale løsninger, vi har et stærkt netværk af ambassader, som kan fortælle historien om Danmark som et foregangsland inden for digital ansvarlighed, og vi har tradition for et stærkt civilsamfund som bolværk mod autoritære kræfter.

Danmarks nye techstrategi viser, hvad et lille land i en stor verden har til hensigt at gøre på et af vor tids vigtigste områder.

Som techambassadør med et globalt mandat og et team i Silicon Valley, København og Beijing er det min rolle at føre strategien og dens komponenter ud i livet. Det gør vi blandt andet ved at rejse konkrete sager i techvirksomhedernes hovedkvarterer på vegne af de danske myndigheder. Vi søger også at styrke det transatlantiske samarbejde om de digitale teknologier, ikke mindst ved at arrangere højniveaumøder mellem techindustrien og en række ligesindede lande, ligesom vi forventer at spille aktivt ind i Biden-administrationens kommende demokrati-topmøde gennem et dansk demokratiinitiativ, der sætter fokus på beskyttelse af de-

mokratiske institutioner og menneskerettighederne i den digitale tidsalder.

Partnerskaber er vejen frem

Men der er tale om komplekse problemstillinger, som går på tværs af sektorer, aktører og ansvarsområder og derfor kræver koordinering og samarbejde. Danmark løser ikke problemerne alene.

På nationalt plan er der brug for et stærkt og inkluderende samarbejde mellem offentlige institutioner og private virksomheder med borgeren i centrum, og på globalt niveau er det ligeledes nødvendigt med *multistakeholder*-partnerskaber, der kan samle et bredt udsnit af interessenter, både stater, techvirksomheder, den akademiske verden og civilsamfundet.

Ekstraordinære tider kræver ekstraordinære partnerskaber, og vi er nødt til at gentænke forholdet mellem statslige og ikke-statslige aktører for at styrke demokratiet og den sociale kontrakt.

Netop civilsamfundsorganisationer, menneskerettighedsaktivister og journalister er ofte de første til at råbe vagt i gevær om de mulige og reelle negative virkninger af de digitale teknologier. Samtidig repræsenterer civilsamfundsorganisationerne ofte de særligt udsatte samfundsgrupper, som kan være de mest sårbare over for teknologiernes skyggesider.

Det er derfor helt centralt, at civilsamfundet bliver inkluderet i den konstruktive samtale med techindustrien, og techdiplomatiet skal stille en platform til rådighed for at byg-

ge partnerskaber og skabe den dialog og gensidige forståelse, der kan lede til ansvarlige såvel som inkluderende løsninger.

Partnerskaberne skal understøtte visionen om en ansvarlig, demokratisk og tryk teknologiudvikling, der kan levere løsninger på de store udfordringer fra såvel forhastet digitalisering og automatisering, til øget overvågning, cyber-mobning og kriminalitet, hård debattone, censur, misbrug af personlige data samt spredning af *fake news* og radikalisering online.

De fleste danske borgere er omgivet af digital teknologi, og en iPhone er for mange borgere både det sidste, de ser, inden de falder i søvn, og det første, der kigges på, når de står op. Derfor er det os magtpåliggende også at få inddraget borgerne, blandt andet gennem en stor årlig meningsmåling, der skal tage temperaturen på danskerne forhold til emner relateret til teknologiudviklingen. Målet er at gøre borgeren til en mere aktiv del af vores udenrigspolitik. Kunstig intelligens er et eksempel på et emne, der netop kræver såvel teknisk indsigt som en inkluderende dialog, og som mange danskere ser et enormt potentiale i, hvis det altså tages i brug på en ansvarlig og sikker måde.

Den internationale techkamp

Den digitale dagsorden kender få grænser, hvorfor vi har etableret et technetværk bestående af ambassader og repræsentationer i lande og organisationer, hvor den teknologiske udvikling også foregår og har stor indflydelse, så

vi i fællesskab kan styrke Danmarks interessevaretagelse på det teknologiske område.

De fleste danskere mener, at det bør være internationale organisationer, der sætter retningslinjerne for de digitale teknologier, og for os er det derfor særligt vigtigt, at EU har en stærk stemme.

Vi ønsker, at EU får en ambitiøs teknologisk udenrigspolitik, så vores europæiske styrkeposition ikke kun kommer det indre marked til gode, men også bidrager til at sætte de globale standarder. Vores arbejde kommer i kølvandet på Europa-Kommissionens Meddelelse om Europas Digitale Årti fra marts i år, og vi arbejder tæt sammen med kollegaer i Danmark og i Bruxelles for at gøre Danmarks indflydelse gældende.

De fleste danskere mener, at det bør være internationale organisationer, der sætter retningslinjerne for de digitale teknologier.

På det globale niveau arbejder vi for at sætte yderligere fokus på beskyttelsen af menneskerettigheder online. Ikke mindst gennem FN, hvor en række organisationer allerede tager livtag med, hvordan det regelbaserede, internationale samarbejde kan tilpasses den hastige digitale udvikling.

For eksempel har FN-generalsekretærens *Køreplan for Digitalt Samarbejde* fra sidste år fremhævet behovet for at undersøge, hvordan de internationalt vedtagne menneskerettigheder kan være retningsgivende for de digitale teknologier. Danmark støtter aktivt op ved igen at være med til at

fremlægge en resolution om de digitale teknologier og menneskerettighederne ved denne sommers 47. session af FN's Menneskerettighedsråd.

Kampen om den ansvarlige og demokratiske teknologiudvikling er i sidste ende også kampen om fremtidens samfundsmodel, om tilliden til de demokratiske institutioner og om den enkelte borgers rettigheder og fundamentale friheder.

Vores vigtigste opgave for Danmarks teknologiske diplomati er at bidrage til en mere ansvarlig, demokratisk og tryk teknologisk udvikling globalt og at finde løsninger i fællesskab med stater, civilsamfund og techindustrien på de digitale teknologiers skyggesider.

Det er en kolossal opgave, men vi har en verden at vinde.

○○○